

Nr 58

Skatteutskottets betänkande i anledning av motioner om rätt till avsättning på skogskonto och om bilkostnader i skogsbruk.

Motionerna

I detta betänkande behandlas motionerna

1973:248 av herr Jonasson m. fl. (c) vari hemställs

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag beträffande vidgad rätt till avsättning på skogskonto i samband med stormfällningar, insektsangrepp m. m. i enlighet med vad som anförts i motionen;

1973:250 av herr Jonasson m. fl. (c) vari hemställs

att riksdagen beslutar, att hos Kungl. Maj:t anhålla om översyn av tillämpningsbestämmelserna beträffande rätten till avdrag för kostnader för egen bil som används i skogsbruk i enlighet med vad som har anförts i motionen.

Gällande bestämmelser m.m.

Skogskontolagstiftningen m.m.

Bestämmelserna om skogskonto är intagna i förordningen (1954:142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto. Fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse som haft intäkt av skogsbruk har enligt denna förordning rätt till uppskov med inkomsttaxeringen för den del av skogsintäkten som satts in på särskilt konto i bank, skogskonto (1 §). Syftet är främst att mildra verkningarna av den progressiva statliga inkomstbeskattningen genom att möjliggöra en uppdelning i beskattningshänseende av intäkten på flera år. Skogsägaren kan också få taxeringen av skogskontomedlen uppskjuten till år, då han haft kostnad för vård och underhåll av skogen. Inkomstbeskattningen av medlen sker när dessa tas ut från skogskontot (8 §). Medlen får stå inne på kontot under högst tio år (6 §). Belopp, för vilket uppskov med taxeringen yrkas, skall vara inbetalat till banken senast den dag, då den skattskyldige skall lämna sin självdeklaration (5 §).

Rätten till uppskov enligt förordningen är begränsad i fråga om beloppet (2 §). För varje förvärvskälla får uppskovet genom avdragsgill insättning på kontot för ett och samma beskattningsår avse högst 60 % av köpeskillingen vid upplåtelse av avverkningsrätt, 40 % av köpeskillingen för leveransvirke och 40 % av saluvärdet av skogsprodukter som uttagits för förädling i egen rörelse.

Vid flera tillfällen har rätten till avdragsgill insättning på skogskonto

vidgats provisoriskt med anledning av stormfällningar. Därvid har de ovannämnda procenttalen för skogskontoinsättningar höjts till 80, 50 resp. 50. De senaste bestämmelserna i ämnet, som avsåg beskattningsåren 1971 och 1972, är intagna i lagen (1972:49) med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto.

Enligt förordningen (1951:763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst kan progressiviteten i den statliga inkomstbeskattningen lindras bl. a. i vad avser vissa inkomster av skogsbruk. De skogsinkomster, beträffande vilka särskild skatteberäkning kan tillämpas, utgörs bl. a. av skogsintäkter till följd av skogsbrand, stormfällning, torka, insektsskador e. d. eller vattenuppdämning eller framdragande av kraftledning (3 § 2 mom.). Är intäkten av det slag, att uppskov med beskattningen kan erhållas genom insättning på skogskonto, får den särskilda skatteberäkningen inte ske, om intäkten föranlett avdrag för insättning på skogskonto. Den skattskyldige har således valrätt mellan att göra insättning på skogskonto och att begära särskild skatteberäkning.

I en motion vid 1954 års riksdag yrkades att i skogskontoförordningen skulle intas en bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att medge vidgad uppskovsrätt, då skogsuttag framtvings av omfattande stormfällning, snöbrott, insektsjärjningar, översvämningar m. m. I sitt av riksdagen godkända betänkande 1954:25 avstyrkte bevillningsutskottet motionen med motivering att skogskontobestämmelserna jämte gällande regler om avdrag för värdeminskning av skog utgjorde en reglering, för vilken inte erfordrades kompletterande bestämmelser för speciella situationer.

I sitt betänkande Skogsskattningen (SOU 1969:30) har skogsskattekommittén föreslagit, att rätten till uppskov med beskattningen av på skogskonto insatta medel för ett och samma beskattningsår skall få avse högst ett belopp motsvarande summan av dels köpeskilling vid upplåtelse av avverkningsrätt och dels 65 % av köpeskilling för avyttrade skogsprodukter och saluvärdet av skogsprodukter som tagits ut för förädling i egen rörelse. Enligt kommitténs uppfattning skulle en regel av denna innebörd göra det onödigt att medge tillfällig utvidgning av uppskovsrätten vid stormfällning o. d. Den skulle också tillgodose de behov av uppskov som kan uppkomma till följd av nedläggning av flottleder, de stora skogsuttag som kan förekomma vid användning av moderna avverkningsmetoder, t. ex. kalavverkning på vissa områden o. d.

Skogsskattekommitténs förslag är efter remissbehandling f. n. föremål för överväganden inom finansdepartementet.

Skogsägares rätt till avdrag för resor med egen bil

Enligt 22 § kommunalskattelagen (1928:370), KL, får från bruttointäkten av jordbruksfastighet avdrag göras för omkostnader, som är att hänföra till driftkostnader.

Mot bakgrund därav har enligt gällande rättspraxis kostnad för personbil delvis fått dras av, om denna varit erforderlig för driften och därför till viss del utgjort inventarium i jordbruket. Vid bedömningen

härav spelar fastighetens storlek och driftsinriktning, tillgång på arbetskraft, fastighetens läge i förhållande till avyttringscentra, busslinje och järnvägsstation etc. stor roll. På grund av mindre goda arronderingsförhållanden kan det vara nödvändigt att använda personbil för tillsyn av eller transporter till avsides belägna marker. Bilens användning i jordbruket kan vidare påkallas av sjukdom eller invaliditet. Avdrag får emellertid medges endast för den del av driftkostnaderna, som belöper på bilens användning i jordbruket. Har onödigt stor bil använts skall kostnaderna reduceras till vad som motsvarar kostnaderna för en för driften lämpad bil av normal storlek. Är personbil erforderlig för driften, är skattskyldig vid kontantmässig inkomstredovisning även berättigad till avdrag för utbyte av bil med den del av inköpspriset för bil av normal storlek, som belöper på bilens användning i jordbruket.

I den mån bilen inte kan anses som driftsinventarium men likväl i mindre omfattning använts i driften, medges i allmänhet avdrag för resekostnader eller inbesparade fraktkostnader med ett efter omständigheterna i det enskilda fallet avpassat belopp.

Motsvarande principer gäller i fråga om avdrag för bilkostnader i skogsbruk. Av rättspraxis framgår emellertid att personbil endast undantagsvis ansetts som driftsinventarium för skattskyldig, som enbart bedriver skogsbruk. Jfr RÅ 1956:482, 1965:50, 1967:1761 och 1968:1541.

Utskottet

Skogskontolagstiftningen

Enligt allmänna principer får i regel beskattningen av inkomster inte uppskjutas eller fördelas på flera år, vilket kan medföra vissa nackdelar för progressivt beskattade inkomstagare, om inkomsterna utfaller ojämnt. För att mildra dessa nackdelar för skogsägarna har i förordningen (1954:142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, intagits bestämmelser, som gör det möjligt att i viss omfattning uppskjuta och fördela beskattningen av skogsinkomster under högst tio år genom insättning på skogskonto. Uppskovsrätten är – med vissa undantag varom nu inte är fråga – begränsad till följande procentuella andelar av olika skogsintäkter, som redovisas i inkomstkällan jordbruksfastighet för ett och samma beskattningsår:

- a) 60 % av köpeskilling för upplåten avverkningsrätt,
- b) 40 % av köpeskilling för avyttrade skogsprodukter och
- c) 40 % av saluvärde av skogsprodukter som tagits ut för förädling i egen rörelse.

I motionen 1973:248 yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att skogsägare, som drabbats av stormfällningar, insektsangrepp o. d., skall få göra insättning på skogskonto med 80 % av köpeskilling för rotsåld skog samt med 50 % av köpeskilling för leveransvirke och av saluvärde av skogsprodukter som tagits ut för förädling i egen rörelse.

Med anledning av vad i motionen anförts vill utskottet erinra om att de ovannämnda procenttalen för insättning på skogskonto provisoriskt höjts till 80, 50 resp. 50 vid fem olika tillfällen, senast 1972, på grund av stormfällningar. Lindring i progressiviteten vid den statliga inkomstbeskattningen kan också erhållas för skogsinkomster till följd av bl. a. skogsbrand, stormfällning, torka och insektsskador enligt bestämmelserna i förordningen (1951:763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst. Särskild skatteberäkning får dock inte ske, om uppskov med beskattningen erhållits genom insättning på skogskonto. I sammanhanget bör också uppmärksammas att enligt kungörelsen (1948:239) om statsbidrag till vissa skogsförbättrande åtgärder sådant bidrag kan utgå till bl. a. åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Som framgår av den tidigare redogörelsen har vissa ändringar i skogskontolagstiftningen aktualiserats i skogsskattekommitténs betänkande Skogsbeskattningen (SOU 1969:30), som efter remissbehandling är föremål för överväganden inom finansdepartementet. Enligt vad utskottet erfarit kommer en proposition med förslag till ändringar i skogsbeskattningen att föreläggas nästa års riksdag.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till skrivelseyrkandet i motionen 1973:248.

Skogsägares rätt till avdrag för resor med egen bil

I motionen 1973:250 begärs översyn av tillämpningen av bestämmelserna om avdrag för kostnader för egen bil som används i skogsbruk. Motionärerna anser det från rättvisesynpunkt angeläget att avdragsbestämmelserna tillämpas likformigt i rörelse, jordbruk och skogsbruk.

I det föregående har utskottet redogjort för de principer som i rättspraxis varit vägledande för bestämmande av avdrag för bilkostnader i jordbruk och skogsbruk. Därav framgår att avdrag för driftkostnader samt vid kontantmässig inkomstredovisning för kostnader för bilbyte och vid bokföringsmässig redovisning för värdeminskning av bil medges om bilen helt eller delvis kan betraktas som ett driftsinventarium i jordbruket och/eller skogsbruket. I den mån bilen inte kan anses som ett driftsinventarium men likväl till viss mindre del utnyttjats i och för näringsverksamheten medges avdrag för resekostnader eller inbesparade fraktkostnader med skäligt belopp.

Enligt utskottets uppfattning kan bärande invändningar inte riktas mot de principer efter vilka avdrag för bilkostnader beräknas inom skogsbruket. Beträffande flertalet skogsfastigheter, där personbil endast tillfälligtvis eller endast vissa år kan anses erforderlig för skogsbruket, bör bilen givetvis inte betraktas som ett driftsinventarium. Därför medges under beskattningsår då större avverkningar görs eller skogsvårdande åtgärder utförs i dylika fall avdrag för resekostnader eller inbesparade fraktkostnader med ett efter omständigheterna i det enskilda fallet såsom skäligt ansett belopp.

Utskottet delar således inte motionärernas uppfattning att de i rättspraxis tillämpade grunderna för beräkning av avdrag för bilkostnader inom skogsbruket är i behov av översyn och avstyrker således bifall till motionen 1973:250.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår

1. motionen 1973:248,
2. motionen 1973:250.

Stockholm den 6 november 1973

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), fruar Nettelbrandt (fp), Holmqvist (s), herrar Kristenson (s), Josefson i Arrie (c), Wörnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Nilsson i Trobro (m), Stadling* (s), Björk i Gävle (c) och fru Normark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

